

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: **M. M.**
státní příslušnost Ruská federace
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty,
Vyšní Lhoty 234, 739 21 Vyšní Lhoty,
zastoupený Mgr. Ing. Tomášem Tillmannem, advokátem,
sídlem Vrázova 1324/40, 703 00 Ostrava.

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 963/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2024, č. j. OAM-1145/VL-VL17-VL14-PS2-2024,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2024, č. j. OAM-1145/VL-VL17-VL14-PS2-2024, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanoveného zástupce žalobce Mgr. Ing. Tomáše Tillmanna, advokáta, **se určuje** částkou ve výši **3 400 Kč** a bude mu vyplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný rozhodnutím o nepropuštění ze zařízení pro zajištění cizinců ze dne 6. 11. 2024, č. j. OAM-1145/VL-VL17-VL14-PS2-2024 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl tak, že je žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců. Ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu je doba trvání zajištění stanovena do 15. 1. 2025. Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou, ve které navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že dne 31. 8. 2024 policejní hlídka vyzvala žalobce, aby prokázal svou totožnost. Žalobce nepředložil žádný platný cestovní doklad ani jiný doklad totožnosti.
3. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že dne 27. 8. 2024 hlídka policie v dálkovém autobuse na lince Budapešť – Berlín provedla pobytovou kontrolu žalobce. Ten se prokázal cestovním dokladem Ruské federace, neměl platné vízum, které by jej opravňovalo ke vstupu na území České republiky. Z cizineckého informačního systému vyplynulo, že žalobce není oprávněn k pobytu na území České republiky.
4. Rozhodnutím ze dne 27. 8. 2024, č. j. KRPB-177641-17/ČJ-2024-060022-SVZ, Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje (dále jen „krajské ředitelství“), uložilo žalobci správní vyhoštění a stanovilo dobu, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie v délce dva roky. Téhož dne krajské ředitelství rozhodnutím č. j. KRPB-177641-18/ČJ-2024-060022-SVZ, žalobce zajistilo za účelem správního vyhoštění.
5. Z policejního protokolu o výsledku účastníka správního řízení ze dne 27. 8. 2024 krajský soud zjistil, že žalobce je státním příslušníkem Ruské federace, národnosti čečenské. Z Ruska odcestoval letecky do Antaliye, odkud se letecky přesunul do Istanbulu. Z Istanbulu dne 21. 8. 2024 odletěl do Bosny a Hercegoviny, odkud pokračoval za pomoci převaděčů do Chorvatska. Dne 26. 8. 2024 odjel autobusem ze Záhřebu do Budapešti. Zde nastoupil na výše zmíněný linkový autobus směřující do Berlína. Žalobce uvedl, že by v České republice chtěl začít nový život. Je si vědom neoprávněnosti svého pobytu, avšak vyřízení víza je složité. Žalobce upřesnil, že je svobodný, bezdětný, má střední školu, pracoval v minulosti jako člen ochranky, v současné době nepracoval. Na území České republiky či jiných členských států Evropské unie států nemá žádné vazby či závazky. Odmítá se navrátit do Ruské federace kvůli mobilizaci, kdyby odmítl nastoupit do armády, byl by policií mlácen a mučen. Povolávací rozkaz zatím nedostal. Bojí se, že by byl poslán na Ukrajinu, nechce válčit, chce žít v míru. Bojí se o svůj život.
6. Dne 29. 8. 2024 podal žalobce žádost o mezinárodní ochranu. O mezinárodní ochranu nepožádal v žádném jiném státě.

7. Při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 10. 9. 2024 žalobce sdělil, že se chtěl dostat do Německa. O vízum dosud nikde nežádal. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 17. 9. 2024 žalobce mimo jiné uvedl, že neměl cíl cesty, ale v Německu má známé. Spoléhal na pomoc od známých v Německu. Neví, proč o azyl nežádal již v zemích, kterými projížděl a pobýval v nich. V České republice má žalobce nějakého příbuzného, ale vůbec ho nezná.
8. Dne 3. 9. 2024 rozhodl žalovaný o zajištění žalobce v zařízení pro zajištění cizinců. Konstatoval, že žalobce si je plně vědom nelegálního pobytu; sdělil pouze, že vyřízení víza je složité. Žalovaný připomněl, že žalobce z vlasti odcestoval legálně pouze do Turecka, následně nelegálně cestoval přes státy Evropské unie (Chorvatsko, Maďarsko), odkud odjel autobusem směřujícím do Německa. Žalobce v České republice není nikde hlášen k pobytu. Žádost o mezinárodní ochranu podal až po svém zadržení a zajištění cizineckou policií. Z jeho výpovědi nevyplývá nic, co by mu bránilo v dřívějším podání žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný usoudil, že žalobce žádost o mezinárodní ochranu podal pouze ve snaze oddálit realizaci správního vyhoštění. Žalovaný dále konstatoval, že v případě žalobce nelze účinně uplatnit zvláštní opatření dle § 47 zákona o azylu. O neúčinnosti zvláštního opatření v případě žalobce svědčí nejen jeho vědomé nerespektování právního řádu, ale také jeho zjevně účelové jednání spočívající v tom, že se mezinárodní ochrany začal domáhat teprve po svém zajištění. Žalovaný též uvážil o individuálních okolnostech žalobcova případu. Závěrem odůvodnil délku zajištění. Dle žalovaného je žalobce oprávněn v průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany měnit důvody své žádosti, a proto nelze vyloučit, že jeho žádost bude zapotřebí posuzovat z hlediska naplnění podmínek předpokládaných § 12 až 14b zákona o azylu, nikoliv postupovat dle § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona. Stanovil tak dobu zajištění v délce do 15. 1. 2025, tj. 140 dnů, odpovídající základní lhůtě pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, při respektu k § 27 odst. 1 zákona o azylu a s připočtením lhůty pro podání žaloby, lhůty pro rozhodnutí o jejím případném odkladném účinku, jakož i lhůty pro doručování (90 + 15 + 30 + 5 dní).
9. Proti rozhodnutí o zajištění ze dne 3. 9. 2024 brojil žalobce žalobou, kterou krajský soud rozsudkem ze dne 2. 10. 2024, č. j. 20 Az 44/2024-16, zamítl.
10. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 24. 10. 2024, č. j. 9 Azs 187/2024-29, vyslovil, že z novely zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, provedené zákonem č. 173/2023 Sb., nevyplývá oprávnění Ministerstva vnitra přidat do doby prvního zajištění cizince dle § 46a zákona o azylu další časový úsek na případné rozhodování krajského soudu o přiznání odkladného účinku žalobě proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany bez toho, aby jeho přidání řádně odůvodnilo.
11. Žalobce dne 4. 11. 2024 požádal o „přezkum důvodů zajištění“ a vydání zvláštního opatření. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl o tom, že je žalobce nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců. Ve výroku uvedl, že ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu je doba trvání zajištění stanovena do 15. 1. 2025. K době zajištění žalovaný v odůvodnění uvedl, že je žalobce i nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců, a to do dne 15. 1. 2015 (sic!), jak bylo stanoveno původním rozhodnutím správního orgánu.

III. Žaloba

12. Žalobce brojil proti tomu, že žalovaný porušil základní zásady činnosti správních orgánů, čl. 8 Listiny základních práv a svobod a čl. 5 Evropské úmluvy o lidských právech.
13. Žalobce dále nesouhlasil s tím, že žalovaný neuplatnil zvláštní opatření dle § 47 zákona o azylu. Žalobce opustil vlast z důvodu, že mu hrozilo povolání do armády, a tedy zapojení do agrese proti Ukrajině. Žalobce toto odmítá, proto se obává o svůj život. Žalobce chce zůstat v České republice, proto je jasné, že by žalovanému poskytl plnou součinnost. Zajištění v zařízení pro zajištění cizinců se neblaze projevuje na žalobcově psychickém zdraví, trpí depresemi. Obtíže se pobytem v zařízení stupňují. Žalobce si na území České republiky zajistil ubytování a disponuje finančními prostředky. U žalobce neexistují důvody se domnívat, že by nedodržel jemu uložená zvláštní opatření a že by s žalovaným nespolečně pracoval.
14. Žalobce měl za to, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné a navrhol, aby jej krajský soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu projednání. Současně požádal o ustanovení advokáta a přiznání odkladného účinku žalobě.

IV. Vyjádření žalovaného

15. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že je z napadeného rozhodnutí jasné seznatelné, z jakých podkladů správní orgán vycházel, jakým způsobem je hodnotil a k jakým závěrům jej tyto úvahy vedly. Správní orgán v napadeném rozhodnutí popsal skutkový stav a zdůvodnil, z jakých konkrétních a individualizovaných důvodů shledal naplnění podmínek pro zajištění žalobce v řízení pro zajištění cizinců.
16. Žalovaný nesouhlasil s tvrzením žalobce, že měl žalovaný využít možnosti zvláštních opatření podle § 47 zákon o azylu, tedy povinnost zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené. Žalobce sice uvedl, že má zajištěno ubytování na privátní adrese P. Z. X, P. 2, avšak ani tato okolnost, s ohledem na pobytovou historii žalobce, nulové vazby k osobám na území České republiky, nejasné finanční poměry, příjezdovou historii, existenci známých v Německu, za kterými se dle své předchozí výpovědi chtěl dostat a od kterých očekává pomoc, uložené správní vyhoštění na území České republiky a nerespektování českých právních předpisů nemůže převážit závěr žalovaného o neúčinnosti uplatnění zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu, navíc má-li žalobce zajištěno ubytování je na dané adrese pouze do 31. 12. 2024. Volba zvláštních opatření namísto zajištění je podmíněna předpokladem, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat a že neexistuje důvodná obava, že se bude vyhýbat součinnosti v řízení o správním vyhoštění nebo případnému výkonu správního vyhoštění. Žalobce se sice k dodržování všech povinností písemně zavázal, nicméně k uvedené adrese nemá žádné prokazatelné osobní vazby, které by zaručovaly jeho tamní setrvání (což potažmo dosvědčuje i skutečnost, že žalobce ve své žádosti na dané adrese netrvá, když nabízí, aby mu bylo uloženo zvláštní opatření ve formě zdržování se v pobytovém středisku), a dle jeho předchozích výpovědí je zřejmé, že nemá ani žádné finanční rezervy na ubytování, na cesty ke správnímu orgánu a na obživu, přičemž s ohledem na jeho aktuální postavení nesmí v České republice pracovat. V případě žalobce z výše uvedených důvodů nelze přistoupit k uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu.

17. Žalovaný proto navrhoval, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Posouzení věci soudem

18. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).
19. O žalobě krajský soud rozhodl v souladu s § 46a odst. 8 zákona o azylu bez nařízení ústního jednání, protože žalobce jednání nenavrhoval, krajský soud uskutečnění jednání nepovažoval za nezbytné a žalovaný souhlasil s projednáním věci bez nařízení jednání.
20. Krajský soud se nejprve zabýval rozsahem přezkumu žaloby. Postupoval v souladu s požadavky rozsudku Soudního dvora EU ze dne 8. 11. 2022 o předběžné otázce ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*. Z něho je nutno dovozovat, že správní soud je povinen při přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince přihlížet i k vadám a nezákonnostem rozhodnutí, které zjistí sám, bez ohledu na námitky uplatněné žalobcem. V řízení o přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince se proto s ohledem na specifika institutu zajištění *neuplatní* pravidlo soudního přezkumu v *mezích uplatněných žalobních bodů* (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a správní soud je oprávněn, resp. povinen identifikovat případné další nezákonnosti zajištění (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2022, č. j. 34 Az 36/2022-32, č. 4439/2022 Sb. NSS). Tyto závěry lze vztáhnout na rozhodnutí o propuštění ze zařízení podle § 46a zákona o azylu, v uvedených intencích tak krajský soud přistoupil k posouzení zákonnosti rozhodnutí o nevyhovění žádosti o propuštění ze zařízení.
21. Žaloba je **důvodná**.
22. Krajský soud se nejprve zabýval délkou zajištění. Učinil tak s ohledem na výše uvedené závěry evropské judikatury i bez námítky žalobce, jelikož se jedná o vadu, ke které měl povinnost přihlídnout z moci úřední.
23. Podle čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“) žadatel musí být zajištěn pouze po co nejkratší dobu a pokud přetrvávají důvody stanovené v čl. 8 odst. 3. Správní řízení týkající se důvodů zajištění stanovených v čl. 8 odst. 3 musí být vedena s náležitou péčí. Zpoždění, k nimž dojde během správních řízení a jež nejsou zaviněna žadatelem, nemohou být důvodem pro to, aby byl žadatel nadále zajištěn.
24. Podle § 46a odst. 5 zákona o azylu „*ministerstvo v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 180 dnů*“.
25. Žalovaný v napadeném rozhodnutí k délce zajištění na straně 4 uvedl, že „*vzhledem k výše uvedenému je žalobce i nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců, a to do dne 15. 1. 2015* (pozn. krajského soudu: jedná se o zjevnou písařskou chybu, ve výroku napadeného rozhodnutí je řádně uvedeno datum 15. 1. 2025), *jak bylo stanoveno původním rozhodnutím správního orgánu*“.
26. V rozhodnutí o zajištění žalobce, na které napadené rozhodnutí v otázce délky zajištění odkazuje, žalovaný uvedl, že žalobce je oprávněn v průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany měnit důvody své žádosti, a proto nelze vyloučit, že jeho žádost bude zapotřebí posuzovat z hlediska naplnění podmínek předpokládaných § 12 až 14b zákona o azylu, nikoliv postupovat dle § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona. Stanovil tak dobu zajištění

v délce do 15. 1. 2025, tj. 140 dnů, odpovídající základní lhůtě pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, při respektu k § 27 odst. 1 zákona o azylu a s připočtením lhůty pro podání žaloby, lhůty pro rozhodnutí o jejím případném odkladném účinku, jakož i lhůty pro doručování (90+15+30+5 dnů).

27. V nyní posuzované věci je proto stěžejní posoudit otázku, zda žalovaný řádně odůvodnil, proč má být žalobce zajištěn do 15. 1. 2025. Krajský soud proto zkoumal, zda byla délka zajištění v napadeném rozhodnutí řádně a dostatečně zdůvodněna. Žalovaný v rozhodnutí o zajištění délku zajištění odůvodnil očekávanou délkou řízení o mezinárodní ochraně (90 dnů), lhůtou k podání správní žaloby (15 dnů), lhůtou pro rozhodnutí o odkladném účinku (30 dnů) a potřebnou dobou na doručování písemností (5 dnů). Žalovaný tedy počítal celkem 140 dnů ode dne podání žádosti o mezinárodní ochranu.
28. Krajský soud v rozsudku ze dne 2. 10. 2024, č. j. 20 Az 44/2024-16, aproboval. Po vydání tohoto rozsudku a před vydáním napadeného rozhodnutí se však tím, zda výpočet délky zajištění způsobem 90+15+30+5 obстоjí, zabýval Nejvyšší správní soud. V rozsudku ze dne 24. 10. 2024, č. j. 9 Azs 187/2024-29, vyslovil, že žalovaný mohl do účinnosti novely zákona o azylu č. 173/2023 Sb. (tedy do 1. 7. 2023) zajistit cizince podle § 46a odst. 5 zákona o azylu maximálně na dobu 120 dnů, po účinnosti této novely může cizince zajistit maximálně na dobu 180 dnů. Před účinností této novely žalovaný obvykle volil dobu zajištění cizince na 110 dnů, jež se skládala z 90 dnů pro řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, 15 dnů pro případné podání žaloby a 5 dnů pro doručování písemností. Tuto dobu několikrát přezkoumal Nejvyšší správní soud, přičemž shledal, že rozhodnutí žalovaného v této části „*vychází z jeho ustálené praxe, současně však obsahuje dostatečně individualizované posouzení skutkových okolností bezpečně známých žalovanému a rozhodných pro délku stěžovatelova zajištění*“ (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 1. 2019, č. j. 1 Azs 363/2017-38).
29. Nejvyšší správní soud dále uvedl, že dříve používané zajištění na 110 dní bylo odůvodněno odkazem na obvyklý vývoj řízení. Žalovaný však ve svém napadeném rozhodnutí nijak neodůvodnil, proč by v takovém obvyklém vývoji řízení měl být nově zahrnut i čas pro rozhodování krajského soudu o odkladném účinku žaloby, když je ze zákonné úpravy § 32 odst. 2 zákona o azylu zřejmé, že podání takových žalob je v řadě situací spojeno s odkladným účinkem ze zákona, takže krajské soudy o nich nerozhodují. Věta první § 32 odst. 2 zákona o azylu konkrétně uvádí: Podání žaloby podle odstavce 1 má odkladný účinek, s výjimkou žaloby proti rozhodnutí podle § 16 odst. 1 písm. b), e) a f), žaloby proti rozhodnutí podle § 16 odst. 2 a 3, žaloby proti rozhodnutí o udělení azylu nebo doplňkové ochrany, žaloby proti rozhodnutí o prodloužení doplňkové ochrany a rozhodnutí o zastavení řízení podle § 25, s výjimkou rozhodnutí o zastavení řízení podle § 25 písm. i) z důvodu uvedeného v § 10a odst. 1 písm. g). Z rozhodnutí žalovaného nijak neplyne, že by předpokládal, že hodlá o žádosti žadatele o mezinárodní ochranu rozhodnout některým ze zde vyjmenovaných způsobů, jenž by zbavil jeho následnou případnou žalobu proti takovému rozhodnutí odkladného účinku ze zákona. Bylo by možno namítnout, že v rozhodnutí o zajištění ještě nemusí žalovaný předjímat, jakým způsobem posoudí samotnou žádost o udělení mezinárodní ochrany. V nynějším rozhodnutí tak ovšem výslovně učinil, když na str. 4 v posledním odstavci uvedl, že podání žádosti o mezinárodní ochranu sice pokládá za účelové, nicméně „*s ohledem na znění zákona o azylu nebude na žádost o udělení mezinárodní ochrany výše jmenované aplikovat ustanovení § 16 zákona o azylu, týkající se žádostí zjevně nedůvodných, konkrétně § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.*“ Naopak uvedl, že

„nelze v tuto chvíli vyloučit ani skutečnost, že její žádost bude nezbytné posuzovat i standardně, tj. z hlediska případného naplnění všech podmínek § 12, § 13, § 14, § 14a i § 14b zákona o azylu“.

30. Podle Nejvyššího správního soudu se žalovaný odklonil od dosavadní správní praxe, aniž to jakkoli odůvodnil, a aniž došlo k takové změně právní úpravy, která by odklon od dosavadní správní praxe sama o sobě odůvodnila. Žalovanému nic nebrání v tom, aby prodloužení doby zajištění oproti dosavadní správní praxi odůvodnil předpokladem, že půjde o jednu ze situací, v nichž není žaloba proti negativnímu rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany spojena s odkladným účinkem ze zákona, takže je třeba počítat s třiceti dny navíc pro rozhodování o odkladném účinku. Stejně tak mu ovšem nic nebrání, aby situaci, kdy cizinec požádá o přiznání odkladného účinku žaloby, řešil vydáním rozhodnutí o prodloužení doby zajištění, ve kterém tuto skutečnost zohlední. S tímto postupem ostatně počítá § 46a odst. 5 zákona o azylu, který hovoří o možnosti prodloužit dobu zajištění, a to i opakovaně. O odkladný účinek žaloby proti rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu, pokud odkladný účinek neplynul přímo ze zákona, navíc mohl cizinec požádat i za dřívější právní úpravy, proto se nejedná o skutečnost, se kterou by se žalovaný musel vypořádat až po účinnosti novely zákona o azylu zákonem č. 173/2023 Sb., a která by tak sama o sobě odůvodňovala potřebu započítat dobu rozhodování soudu o odkladném účinku žaloby do doby zajištění bez individuálního zdůvodnění.
31. Stejnou logikou by bylo možné argumentovat, že je třeba vyčkat na rozhodnutí soudu o žalobě, podání kasační stížnosti, rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti atd. a na základě toho stanovit maximální dobu zajištění 180 dní. Současně je přitom možné, že žaloba nebude podána nebo bude mít odkladný účinek automaticky. S ohledem na požadavek nejkratší doby zajištění není přípustné stanovit dobu zajištění cizince na základě všech hypoteticky možných scénářů vývoje správního a navazujícího soudního řízení, zvláště když žalovaný nijak neodůvodnil, že by mělo jít o scénář obvyklý či o scénář, který lze předpokládat právě v případě konkrétního žalobce.
32. Vzhledem k tomu, že se věc řešená Nejvyšším správním soudem a nyní posuzovaná věc ve skutkových otázkách týkajících se délky zajištění plně shodují, krajský soud neshledal v řešené věci takové individuální okolnosti, které by vedly k tomu, aby se krajský soud vůči rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2024, č. j. 9 Azs 187/2024–29, vymezil a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu nerespektoval.
33. V souladu se shora uvedenými závěry Nejvyššího správního soudu byl krajský soud povinen odchýlit se od závěru uvedeného v rozsudku ze dne 2. 10. 2024, č. j. 20 Az 44/2024-16, a shledal, že v rozhodnutí o zajištění nebylo řádně vysvětleno, proč bylo nutné žalobce zajistit na 140 dnů. Žalovaný přezkoumatelným způsobem nevysvětlil, proč do výpočtu délky zajištění v konkrétním případě žalobce zahrnul lhůtu pro rozhodnutí o odkladném účinku. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí neobsahuje žádné samostatné odůvodnění délky zajištění, které by mohlo samo o sobě obstát, ale pouze bez dalšího odkazuje na rozhodnutí o zajištění (přičemž i o tomto postupu má krajský soud pochybnosti a bylo by vhodné, aby i rozhodnutí o propuštění ze zajištění obsahovalo odůvodnění zbývajících doby zajištění), považoval krajský soud napadené rozhodnutí v této části za nepřezkoumatelné.
34. S ohledem na shora uvedené závěry krajský soud neposuzoval další žalobní námitky týkající se zvláštních opatření. Napadené rozhodnutí nelze zrušit jen v části, kterým se stanovuje doba zajištění, proto je třeba zrušit napadené rozhodnutí v celém rozsahu.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

35. Krajský soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení spočívající v nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Krajský soud se dále zabýval tím, zda je třeba věc žalovanému vrátit k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.) nebo toliko zrušit. Judikatura správních soudů se v otázce, zda v případě nezákonnosti rozhodnutí o zajištění soud toto rozhodnutí pouze zruší nebo zruší a vrátí k dalšímu řízení, liší. První linie judikatury vychází ze skutečnosti, že soudní řád správní neumožňuje soudu rozhodnutí správního orgánu pouze zrušit a nevrátit (srov. § 78 odst. 4 s. ř. s.; viz např. rozsudky NSS ze dne 5. 2. 2014, č. j. 1 Azs 21/2013-50, ze dne 27. 2. 2014, č. j. 6 Azs 19/2013-47, či výše citované rozsudky č. j. 4 Azs 228/2014-34, č. j. 10 Azs 41/2020-43, a č. j. 5 Azs 107/2017-28). S opačným postupem, kdy bylo rozhodnutí o zajištění pouze zrušeno a věc nebyla žalovanému vrácena, se lze setkat např. v rozsudcích ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 419/2019-49, ze dne 29. 5. 2019, č. j. 2 Azs 93/2018-68, nebo ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60. Krajský soud posuzoval nikoli rozhodnutí vydané z moci úřední, ale jednalo se o rozhodnutí o žádosti žalobce – jakkoli bylo úzce navázáno na vlastní rozhodnutí o zajištění. Pokud by krajský soud napadené rozhodnutí o žádosti toliko zrušil, nebylo by jakkoli rozhodnuto o žádosti žalobce o propuštění. S ohledem na stále existující žádost proto musí žalovaný po vrácení věci soudem řízení o žádosti řádně ukončit.
36. Žalovaný tak musí bezprostředně po vrácení věci postupovat podle § 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu. Toto ustanovení sice situaci, kdy bylo zrušeno rozhodnutí o propuštění ze zajištění, výslovně neuvádí. Ale s ohledem na podobnost a stejná východiska žádosti o propuštění dle zákona o azylu a zákona o pobytu cizinců lze analogicky vycházet z § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Dle něj *zajištění musí být bez zbytečného odkladu ukončeno rozhodne-li soud ve správním soudnictví o zrušení rozhodnutí o zajištění cizince, o zrušení rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění nebo o zrušení rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení; povinnost propustit cizince vzniká vyhlášením zrušujícího rozsudku*. Krajský soud má za to, že v posuzované věci je tedy na základě analogie se zákonem o pobytu cizinců třeba dospět ke stejnému závěru a cizinec musí být ze zajištění propuštěn vyhlášením zrušujícího rozsudku [§ 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu ve spojení s § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců]. Pro úplnost krajský soud uvádí, že pro použití uvedených ustanovení není rozhodné, zda krajský soud zrušil napadené rozhodnutí z věcných či procesních důvodů. Touto otázkou se taktéž již zabýval Nejvyšší správní soud a v rozsudku ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012-34, uvedl, že „jednotná interpretace čl. 5 odst. 4 Úmluvy a čl. 15 odst. 2 návratové směrnice, pokud jde o pojem „nezákonnost“, je zcela opodstatněná a odpovídá shora popsaným požadavkům evropského práva na stejný význam a rozsah základních práv a na zachování dosavadní úrovně ochrany. Ta je v případě práva na osobní svobodu jasně dána ustanovením čl. 5 Úmluvy, a proto pokud předmětné ustanovení, včetně související judikatury, vychází z nutnosti zohledňovat nejen hmotně-právní, ale i procesní normy, je třeba, aby z toho shodně vycházel i čl. 15 odst. 2 návratové směrnice. Jeho znění je navíc zcela jednoznačné a nijak v rámci použitého pojmu „nezákonnost“ nerozlišuje mezi porušením procesního a hmotného práva, stejně jako to nečiní ani čl. 5 odst. 4 Úmluvy“.
37. S ohledem na shora uvedené závěry krajský soud neposuzoval další žalobní námitky týkající se zvláštních opatření. Napadené rozhodnutí nelze zrušit jen v části, kterým se stanovuje doba zajištění, proto je třeba zrušit napadené rozhodnutí v celém rozsahu. Vzhledem k tomu, že žalovaný věc nebude již věcně posuzovat, ale řízení ukončí a bude postupovat

podle § 46a odst. 6, 13 písm. c) zákona o azylu, bylo by zkoumání, zda žalovaný řádně posoudil otázku zvláštních opatření, bezpředmětným.

38. Vzhledem k povinnosti soudu rozhodnout ve lhůtě 7 dnů krajský soud nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě.
39. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce byl ve věci úspěšný, náhradu nákladů řízení však nepožadoval a ani z obsahu soudního spisu nevyplývá, že by mu nějaké náklady vznikly.
40. Žalobci byl ustanoven k ochraně jeho práv podle § 35 odst. 10 s. ř. s. zástupce z řad advokátů Mgr. Ing. Tomáš Tillmann, jehož odměnu a hotové výdaje hradí stát. Soud zástupci žalobce přiznal odměnu za zastupování podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“) ve výši 3 100 Kč, dle obsahu spisového materiálu, a to za jeden úkon právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení) podle § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu. Dále soud přiznal zástupci žalobce paušální náhradu hotových výdajů na jeden úkon právní služby ve výši 300 Kč ve smyslu § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 3 400 Kč bude ustanovenému zástupci žalobce vyplacena z rozpočtových prostředků krajského soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Ostrava 17. prosince 2024

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně